

CAP27 – Leaderin yritysrahoitusvälineet eri asiakastilanteissa

Leader-työn ajankohtaispäivä 12.5.2021

Johtava asiantuntija Juuso Kalliokoski
Maa- ja metsätalousministeriö

Mistä puhuttiin Leader-ajankohtaispäivillä 2019?

Mihin Leader-ryhmien pitäisi keskittyä yritysrahoituksessa? Poimintoja vastauksista:

- *Pienet, alkavat, ehkä max 1-5 työntekijää, yrittäjän sparrausta, valmentaminen, rohkaisu...*
- *Mikroyrityksiin.*
- *Leaderille omia kevyitä työkaluja. Selkeästi omat välineet.*
- *Leadereille omia työkaluja esim. osa-aikayrittäjyyteen ja yrittäjyyden kokeilemiseen. Esim. setelit tällaisiin kokeiluihin.*
- *Pienet ja paikalliset yritykset.*
- *Pienet paikalliset investoinnit.*
- *Uusien yritysideoiden rahoitus.*
- *Nuorten yrittäjyys. Leader-ryhmät voisivat ottaa vastuulleen nuorten aktivoinnin yrittäjyyteen.*
- *Enemmän neuvontaa tarvitseviin. Neuvonta hankkeen hakemisessa ja siihen liittyvissä liitteissä.*

Yrityspalveluekosysteemi 2020+ : Kohti yhteistä yrityspalvelustrategiaa (TEM 2019)

Maaseudun kehittämisrahoitus (MAKE)

Eri rahoitusinstrumenttien mahdollistamia **nykyisiä tukimuotoja pidetään yleisesti tarpeellisina ja niiden kehittämistä pidetään tärkeänä**, erityisesti EAKR-rahoituksen kehittämisavustusta ja Maaseudun kehittämisrahoituksen (MAKE) investointitukea.

Yhteishankinnan muutoskoulutus ja **Maaseudun kehittämisrahoituksen Leader-investointituki tulee ottaa erityistarkasteluun, sillä näiden koettiin vastaavan huonoimmin tämän päivän tarpeisiin.**

Leader yritystuki (3,47) instrumentti koettiin vähimmän tärkeänä yrityspalveluna MAKE-rahoituksen osalta. Alueilla ehdotettiin, että yritysکوhtaiset tuet olisi luontevaa keskittää ELY-keskuksille ja Leader-ryhmät voisivat keskittyä oman alueensa kehittämishankkeisiin.

Kaikkienensa toivottiin Leader-ryhmien roolin selkiinnyttämistä seuraavalla ohjelmakaudella. Leader-ryhmillä koetaan olevan hyvää hanke- ja aktivointiosaamista, joka tulisi kanavoida parhaiten yrityksiä hyödyttävään muotoon.

Leader-toimintatavan arvioinnin päätelmät ja suositukset (MMM 2020)

Leader-toimintatavan arviointi : Maaseutuohjelma 2014–2020 (20.1.2020)

Leaderin hallintomalli

Päätelmä: Leaderin toimivalta yritysrahoituksessa jakaa näkemyksiä erityisesti ELY-keskuksissa. Muut sidosryhmät pitävät sitä pääsääntöisesti tärkeänä ja Leaderiin sopivana. **Yritysrahoitusvälineet ovat toiminnalle merkittäviä etenkin Leader-ryhmien kuntasuhteen näkökulmasta.** Yritysrahoituksen tuottamat indikaattoritulokset ovat keskeisessä roolissa, kun kuntarahalle saatavasta vastineesta ja aluetaloudellisesta vaikuttavuudesta keskustellaan.

Suositus: **Yritysrahoituksen suhteen tulee selkeyttää Leader-ryhmien ja ELY-keskusten työnjakoa, mahdollisesti jopa eriyttää yritysrahoituksen välineet epäselvyyksien välttämiseksi.** Leader-ryhmien yritystuet tulee säilyttää, sillä paikallisissa kehittämisstrategioissa on hyvin vahva elinkeinojen kehittämispainotus.

Lähde: <https://www.maaseutu.fi/maaseutuverkosto/vaikutukset/arviointi/leader-toimintatavan-arviointi-maaseutuohjelma-20142020>

Yrittäjä!

**Onko sinulla idea?
Meillä on rahaa sen toteuttamiseen.**

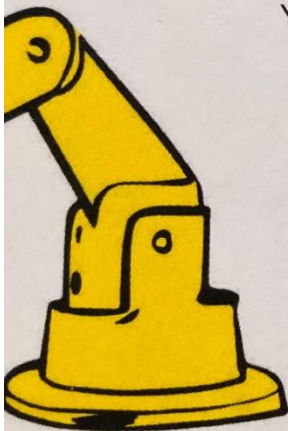
TUKEA YRITYSTEN JA ALUEEN KEHITTÄMISEEN

Maaseudun ja sen eri alueiden kehittäminen tukee ja turvaa viihtyisän elämän pohjois-savolaisille asukkaille. Yrittäjyys luo maaseudulle elinvoimaa, lisää palveluja ja työpaikkoja. Yritystukea maaseuturahastosta voivat hakea aloittavat tai jo toiminnassa olevat yritykset sekä maatilat maatalouden ulkopuoliseen yritystoimintaan. Rahoitusta haetaan Pohjois-Savon ELY-keskukselta tai paikalliselta Leader-yhdistykseltä.

ELY-KESKUS VAI LEADER-RYHMÄ?

ELY-keskus rahoittaa mikroyrityksiä ja pieniä yrityksiä sekä keskisuuria elintarvike-yrityksiä. Leader-ryhmät rahoittavat sellaisia mikroyrityksiä, joiden työllistyvyys on pääsääntöisesti enintään viisi vuosityöpaikkaa ja joiden hankkeen kustannusarvio on pääsääntöisesti alle 100 000€. Mikroyrityksellä tarkoitetaan yritystä, jonka henkilöstön määrä on alle 10 henkilöä ja jonka liikevaihto tai taseen loppusumma ei ylitä 2 M€ euroa.

Yrityksen on annettava pääasiallinen toimeentulo ainakin yhdelle henkilölle (yrittäjä tai palkattu työntekijä).

Komission CAP-suositukset Suomelle

2.7 Nuorten viljelijöiden houkuttelu alalle ja yritystoiminnan kehittämisen helpottaminen maaseutualueilla

Yritysdemografiaa heijastava tunnusluku eli maaseutualueilla perustettujen yritysten osuus on kuusi prosenttia. Se on alhaisin niistä jäsenvaltioista, joista tiedot ovat saatavilla.

2.8 Työllisyyden, kasvun, sosiaalisen osallisuuden ja paikallisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla, myös biotalouden ja kestävän metsänhoidon alalla

Suomessa maaseutualueiden osuus kokonaispinta-alasta on EU:n suurimpia, 82 prosenttia.

Maaseutualueilla nuorisotyöttömyysaste eli 15–24-vuotiaiden työttömyysaste on kuitenkin huomattavasti korkeampi (16,1 prosenttia vuonna 2019) kuin maaseutualueiden keskimääräinen kokonaistyöttömyysaste (5,8 prosenttia 15–74-vuotiaiden ikäryhmässä).

Maatalousala on yksi talouden vähiten työllistävistä aloista.

CAP27 – Ponnistus uuteen

Maaseutualueiden mikro- ja pien- sekä keskisuuret yritykset

Käynnistystuki

Investointituki

ELY-yritysrahoitusta mikro-, pien- sekä keskisuurille yrityksille

Omistajanvaihdokset
sekä yritystoimintaa
käynnistävät kasvavat &
työllistävät yritykset

Investoinnit,
toteutettavuus-
tutkimukset &
kehittäminen

Leader-yritysrahoitusta mikroyrityksille

Tukea yrittäjyyden aloittamiseen:
yrittäjyyškokeilu, osa-aikainen yrittäjyys,
päätöinen yrittäjyys

Investointitukea kokoaikaisille ja
osa-aikaisille
mikroyrityksille (pääsääntöisesti alle
5 henkilöä työllistävälle
mikroyrityksille)

Yrityskohtaisena kehittämisvälineenä
kehittämisspaketit

Lisäksi yritykset voivat hyötyä koulutushankkeista, yritysryhmähankkeista ja muista yhteistyöhankkeista. Lisäksi valmisteltavana maatalouteen linkittyvän yritystoiminnan aloittamiseen ”**Startti-maatalous**”.

Mikroyritysten toimipaikat maaseudulla

Mikroyritykset	Manner-Suomi	Vuosi	Jalostus yht. (B..F)	Yksityiset palvelut yht (G..N)	Yhteensä	%
0 - 4 henkilöä	Harvaan asuttu maaseutu	2017	3 773	8 416	12 189	18 %
	Ydinmaaseutu	2017	11 634	21 168	32 802	49 %
	Kaupunkien läh. maaseutu	2017	7 561	14 167	21 728	33 %
	Yhteensä		22 968	43 751	66 719	100 %
5 - 9 henkilöä	Harvaan asuttu maaseutu	2017	369	753	1 122	19 %
	Ydinmaaseutu	2017	1 231	1 859	3 090	51 %
	Kaupunkien läh. maaseutu	2017	789	1 027	1 816	30 %
	Yhteensä		2 389	3 639	6 028	100 %
	Kaikki yhteensä		25 357	47 390	72 747	

Tässä tilastossa ovat mukana toimipaikat, joiden toiminnan laajuus vastaa vähintään **puolen henkilön työpanosta**. Lähes 92 % maaseutualueiden mikroyrityksistä työllistää alle 5 henkilöä.

Työnantajyrityksistä 69 % työllistää korkeintaan 5 työntekijää.

Yksi iso haaste - monta uutta erilaista ratkaisua

Yrittäjyysstrategiassa yrittäjyyden toimintaympäristön tilannekuvan mukaan **yriytysten perustamisaktiivisuus on alhainen** verrattuna Suomea vastaaviin maihin.

- Suomessa perustetaan vain 4,3 uutta yritystä 1 000 työikäistä asukasta kohden vuosittain. Tämä on Pohjoismaihin ja Viroon verrattuna huomattavan alhainen, EU:ssa keskitasoa. (Maailmanpankki 2018).

Maaseudun yrittäjyyden näkökulmasta on myönteistä, että **yrittäjyys maaseudun mahdollisuuksia hyödyntäen kiinnostaa** suomalaisia. Maaseudulla nähdään runsaasti liiketoimintamahdollisuuksia. (Maaseutubarometri 2020).

- **Kasvun ja työllisyyden vahvistaminen** ovat keskeinen tavoite. Toimeentulo- ja työllistymismahdollisuuksia tarjoava maaseutu turvaa **maaseudun pysymisen elävänä ja elinvoimaisena**.
- CAP27 maaseudun yritysrahoitus tarjoaa välineitä **yriytysten perustamisaktiivisuuden lisäämiselle ja kasvuun tähtäävän yritystoiminnan käynnistämiseksi**.

Pienempi tukimäärä – pienemmät tuen vaatimukset

Uusi yritystoiminta on keskeinen uudistuvan yritystoiminnan ja innovaatioiden lähde.

Leader-ryhmien ja ELY-keskusten rooleja vahvistetaan **erilaistettuja tukivälineiden** avulla, jotta **kokonaisuus** olisi yritysrahoituksen hakijoille **selkeämpi ja johdonmukaisempi**.

- Leader-ryhmien keskinäinen toimintatapa yritysrahoituksessa tulee nykyistä yhtenäisemmäksi.
- ELY-keskusten toimintatapa yhtenäistyy siirryttäessä uuteen tulosperusteiseen toimeenpanomalliin, joka edellyttää tarkkaa suunnittelua etukäteen ja asetettujen tavoitteiden toteutumisen seuranta.

Uudet tukimuodot tuoteistettu vastaamaan eri kehitysvaiheissa olevien yritysten tarpeisiin.

- Aloittava ja kaikkein pienimmät yritykset tarvitsevat aktivointia ja kohdennettuja tukia. Tämän jälkeen yritykset voivat siirtyä / yritykset voidaan ohjata hyödyntämään muita välineitä.
- Mitä suurempi yritys on, niin sitä parempi tietoisuus yrityksellä on omista kehittämistarpeistaan.
- Tuen pitää olla suhteessa yritystoiminnan laajuuteen ja yrityksen liikevaihtoon.
- Vakioitu kertakorvauksena myönnettävä tuki helpottaa hakemista, myöntämistä ja maksamista.

Leader-ryhmien käytettävissä olevat tukimuodot

Ihmisten kokoisille ideoille!

Käynnistäminen

- Yrittämisen kokeilu
- Osa-aikainen yrittäminen
- Päätoiminen yrittäminen

Investoinnit

- Aineelliset ja aineettomat investoinnit

Kehittäminen

- Suunnittelupaketti
- Valmistelupaketti
- Kehittämispaketti

Lisäksi:
Startti-maatalous
kokeilutuki?

ELY-keskusten käytettävissä olevat tukimuodot

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Käynnistäminen

- Omistajanvaihdos
- Kasvuyritys
- Työllistävä kasvuyritys

Investoinnit

• Aineelliset ja aineettomat investoinnit

- Maatalous- ja luonnontuotteiden jalostuksen ja kaupan pitämisen investoinnit
- Mikro- ja pienyritysten sekä monialaisten maatilojen investoinnit
- Uusiutuvan energian ja biopolttoaineiden investoinnit

Kehittäminen

- Investoinnin toteutettavuustutkimus
- Kehittäminen
- Yritysryhmähanke (kehittämishanketuki)